

DE WEG NAAR DE NOORDPOOL;

DOOR

D^r. A. T. REITSMA.

„Of het ooit eenen mensch gelukken zal door te dringen tot het punt van den aardbol, waar hij de wereldpool in zijn toppunt en alle punten van den aequator op gelijken afstand van zich heeft, wie zal dat zeggen? Onmogelijk is het zeker niet, dat vroeg of laat een koene noordpoolvaarder tusschen de drijvende ijseilanden zich eens toevallig een sleuf geopend ziet, die hem toelaat tot de noordpool door te dringen, of dat zich eens van één der eilanden van den noordpool-archipel voor een tijd een vaste ijsbrug vormt, waarop men met hondensleden dit punt kan bereiken. Maar waarschijnlijk is het niet, dat ooit een schip zich door eene zee zal heenworstelen, die eene aaneenschakeling is van vlottende ijsvelden en ijsbergen, doorsneden van smalle watersleuven, die elk oogenblik zich openen en sluiten, al naar dat winden en stroomen het medebrengen. Hoogstwaarschijnlijk zal de noordpool van onze aarde, evenals hare zuidpool, voor elk menschelijk wezen voor altijd ontoegankelijk zijn.” Met deze slotsom meende ik in 1860 een opstel over de noordpool-reizen in de laatste jaren, in dit tijdschrift bl. 161—192 geplaatst, te kunnen besluiten. De talrijke ontdekkingstogten, in de noordpoolzee ondernomen, om den verloren FRANKLIN op te sporen of althans zekere berigten van hem in te winnen, gaven destijds wel aanleiding tot deze weinig bemoedigende uitzigten.

Na de avontuurlijke reizen van M'CLINTOCK, KANE en HAYES scheen het in het eerst, alsof men de verdere navorsching der noordpool voor goed zou laten rusten. Men had zeker veel ontdekt, dat vroeger verborgen was; maar de ervaringen, op die togten opgedaan, moedigten niet zeer aan om het aangevangen werk voort te zetten. Verder door te dringen in die geheimzinnige ijswereld scheen onraadzaam en al te gewaagd; de pool onzer

aarde zelve te bereiken, zou toch wel, zoo niet geheel onmogelijk zijn, zeker tot de grootste onwaarschijnlijkheden behooren.

Intusschen had zich toch door deze ontdekkingstogten meer en meer de overtuiging gevestigd, dat rondom de noordpool eene opene zee moest bestaan. MORTON, een van KANE's togtgenooten, had in Smith-Sund op 82° 17' noorderbreedte zelfs een blik geworpen op die zee, welke zich in noordelijke rigting voor zijn oog uitbreidde. De meteorologische waarnemingen, die men op verschillende hooge breedten gedaan had, verhieven het bijna boven allen twijfel, dat geen vast land, maar eene opene zee de pool onzer aarde moest omgeven. Men vindt de gronden voor het bestaan van zulk eene noordpoolzee, zoo als ze door den beroemden meteoroloog A. MÜNNY zijn ontwikkeld, in dit tijdschrift uitvoerig medegedeeld. (Jaargang 1865, bl. 143 en verv.).

Maar indien de pool onzer aarde door eene zee omspoeld wordt, zou men ze dan niet kunnen bereiken? Die vraag moest wel natuurlijk opkomen bij die mannen, welke de beroemde FRANKLIN-togten hadden mede gemaakt. Met hoeveel moeite en gevaren die togten ook gepaard mogten gaan, hadden ze bij hen, die er in deelden, den moed niet uitgedoofd om nog eens, voorgelicht door vroegere ervaring en toegerust met al de hulpmiddelen, die wetenschap en kunst in onzen tijd aanbieden, dat avontuurlijk waagstuk te bestaan. Engeland had zich eenmaal aan het hoofd dier ondernemingen gesteld en grootsche uitrustingen naar de noordpoolzee gezonden; bragt Englands eer niet mede dit werk te kroonen, door, kon het zijn, tot de noordpool zelve door te dringen en daar Englands vlag te doen wapperen?

Toen kapitein OSBORN in de vergadering van het koninklijk aardrijkskundig genootschap te Londen, den 25 Januarij 1865, den voorslag deed, om eene nieuwe expeditie uit te rusten met het bepaalde doel om de noordpool te bereiken, vond hij dan ook den levendigsten bijval in alle wetenschappelijke kringen. De *Times* had wel de noordpool-ontdekkingen het onvruchtbaarste veld genoemd, waarop ooit het wetenschappelijk onderzoek, door eene doellooze nieuwsgierigheid gedreven, zich gewaagd had; — en wat de *Times* verkondigt, vindt in Engeland bij duizenden weerklank — maar het aardrijkskundig genootschap van Londen, dat onder zijn 2000 leden de eerste geleerden van Engeland telt, trok zich in weerwil van dergelijke beoordeelingen dit voorstel aan als een onderwerp zijner ernstige bemoeijingen.

Het oorspronkelijke plan, dat OSBORN voorstelde, was om op denzelfden weg als KANE langs de Baffins-baai en Smith-Sund tot de pool hetzij te water of te land door te dringen. Hij wees met cijfers aan, dat de noordpooltogten over 't algemeen met veel minder schade voor de gezondheid en minder opoffering van menschenlevens gepaard gaan, dan bij de zeedienst naar China en vele andere streken van onzen aardbol. Hij kon uit eigen ervaring getuigen, dat de dienst in de noordpoolzeeën bij de Engelsche matrozen zeer gewild is.

Daar er nu twee wegen bestaan, langs welke de pool bereikt kan worden, één door Smith-Sund en de andere van Spitsbergen uit, zette hij in het breede de redenen uiteen, waarom de eerste weg hem het meest verkieselijk voorkomt. Ten noorden van Spitsbergen, zegt hij, is geen land bekend, waar men proviand-depots zou kunnen aanleggen, het is eene zee met drijvende ijsvelden, waarop eenmaal PARRY sneller zuidwaarts terug dreef, dan hij met zijne sleden noordwaarts vooruit kwam. Geheel anders zal het zijn, als men door Smith-Sund naar de noordpool doordringt. MORTON zag op 81° 22' eene opene zee voor zich; hij moest daarom met zijne sleden terugkeeren. Vindt een wel uitgeruste noordpoolvaarder op die hoogte weder bevaarbaar water, hij zal er met booten gaarne gebruik van maken; vindt hij de zee gesloten, hij zal met sleden over het ijs voorwaarts spoeden. De tegenwoordigheid van inlanders en een betrekkelijk rijk planten- en dierenleven kan den reiziger op deze hooge breedten van uitstekend nut zijn. Twee winters en drie zomers zouden genoeg zijn het noordpoolgebied met booten of sleden in alle rigtingen te doorkruisen. „De bereiking van de pool”, zoo had een zijner geleerde vrienden hem geschreven, „is de grootste geographische daad, die beproefd kan worden en ik erken, dat het mij leed zou doen, als een ander ze eerder volbragt, dan een Engelschman; zij zal aan de noordpool-onderzoekingen, in welke ons land tot hiertoe den voorrang heeft gehandhaafd, de kroon opzetten.”

Waar zoo de eer van Oud-Engeland met eene grootsche onderneming is zamengeweven, kan het ons waarlijk niet verwonderen, dat zij van alle zijden de levendigste deelneming vond.

Die deelneming vond zij ook, waar het nationale eergevoel niet mede in de zaak betrokken was, bij een der beroemdste aardrijkskundigen van Duitschland, Dr AUGUST PETERMANN. Uit liefde voor de wetenschap, waarvan hij zulk een waardig vertegenwoordiger is, gaf hij reeds den 9 Februarij in een schrijven aan sir RODERICK MURCHISON, den president van het

Londensch genootschap, eene uitvoerige en grondige beoordeeling van het door OSBORN ingediende plan. Hoezeer hij ook eene nieuwe onderneming voor het noorden van ganscher harte toejuichte, zoo meende hij toch den door OSBORN voorgeslagen weg te moeten afraden en daarentegen er op aan te dringen, dat men van Spitsbergen uit naar de noordpool stevende.

Uit dit hoogst belangrijk schrijven, hetwelk in PETERMANN'S *Mittheilungen über wichtige neue Erforschungen* 1865, III, S. 99 enz. voorkomt, deelen wij het een en ander mede.

De zee ten oosten en westen van Spitsbergen geeft den kortsten weg van Engeland naar de noordpool. De afstand van Londen tot aan de noordpool langs de westkust van Spitsbergen bedraagt 2400, langs de oostkust 2500 zeemijlen, terwijl de weg door Smith-Sund tot de noordpool 4000 zeemijlen lang is en men in die rigting met 2400 mijlen slechts halverwege Straat-Davis komt.

De zee van Spitsbergen vormt verreweg den uitgebreidsten, inderdaad den eenigen oceanischen toegang tot de noordpool en het middelpunt der noordpoolgewesten. Zij is daarenboven veel vrijer van ijs, dan elk ander gedeelte der noordpool-zee, op dezelfde breedte. Elk jaar kan 80° noorderbreedte, zelfs door kleine schepen, met zekerheid bereikt worden. In Smith-Sund daarentegen heeft men in weerwil van alle pogingen van Engelschen en Amerikanen, het ter scheep slechts tot 78° 45' en met sleden tot 81° kunnen brengen, dus weinig verder dan BAFFIN, die voor 249 jaren (in 1616) tot 78° doordrong.

De zee van Spitsbergen is aan de zijde van de noordpool wel met drijfijis bezet; maar dit vormt voor de scheepvaart een niet grooter hindernis, dan in zeeën van dezelfde gesteldheid, zooals de Baffin-baai. Volgens de eenstemmige getuigenissen van vroegere en latere zeevaarders, treft men in de zee van Spitsbergen in het voorjaar en den herfst veel minder ijs aan dan in het hart van den zomer en op zekere tijden is zij zelfs geheel van ijs bevrijd.

Eene zee van de uitgebreidheid en diepte, als die ten noorden van Spitsbergen, waar PARRY met 500 vademmen geen grond raakte, die door magtige stroomen bewogen wordt en met het warme bekken van den Atlantischen oceaan onmiddellijk zamen hangt, zal nooit, zelfs niet in den winter, geheel toevriezen of met vast ijs zoo bedekt worden, dat men met sleden daarop reizen kan. Het vaarwater zal daar veel opener zijn, dan het met eilanden bezaaide labyrinth, dat het voornaamste tooneel der FRANKLIN.

togten was. PARRY vond er in 1827 geene samenhangende ijsvlakte, maar louter drijfjjs, half zoo dik als bij het Melville-eiland, zoodat hij tot het besluit kwam, dat een schip gemakkelijk tot 82° kon doorzeilen.

Van 82° 45' noorderbreedte, het uiterste door PARRY bereikte punt, breidde zich eene bevaarbare zee verre naar het noorden uit, gelijk dan ook de oude Hollandsche en Engelsche schippers berigten, dat zij zelfs tot den 88° noorder breedte, ja zelfs over de pool gezeild zijn en daar nog eene bevaarbare zee hebben gevonden. Maar al slaat men aan deze berigten ook geen geloof, dan blijft toch de waarneming van PARRY, die op 82° 45' eene bevaarbare zee vond, een onloochenbaar feit en de afstand van dit punt tot de noordpool, slechts 435 zeemijlen, kan niet moeilijker te bevaren zijn, dan een even groote afstand in de Baffin-baai of in eenig ander deel van de poolzee.

De geheele geographie der noordpool-gewesten, de uitgebreidheid van het reeds verrigte onderzoek, de waarnemingen over zeestroomen, klimaat, drijfjjs en drijfhout, leiden tot het besluit, dat het poolgewest tot aan Spitsbergen uit eene groote zee en niet uit land bestaat. Maar zoo ook land onder de pool gevonden mogt worden, zoo kan toch eene van Spitsbergen aldaar aangelande expeditie de reis op sleden voortzetten, terwijl eene expeditie met sleden ondernomen, zoo zij op open water stootte, onverrigter zake zou moeten terugkeeren. Uit de volkomene afwezigheid van drijfhout ten noorden van Smith-Sund volgt, dat deze zeeboezem in geen Zusammenhang staat met de eigenlijke poolzee, dat veel eer een landtong niet verre ten noorden van kaap Parry die wateren tot een zeeboezem afsluit.

Sir EDWARD PARRY's togt tot 82° 45' noorderbreedte vereischte van de Theems af, heen en terug, slechts zes maanden tijd en een goed bemande en doelmatig ingerigte schroefstoomboot zoude denzelfden weg tot aan de pool in drie maanden afleggen.

De ervaring, vooral in de zuidpoolzee opgedaan, heeft bewezen, dat het ijs, hetwelk zich in den winter aan de kusten en in de zee vormt, tegen het einde van den winter losgaat en naar lagere breedten afdrijft, om daar eindelijk te smelten. Schepen, die in het voorjaar en den zomer naar de pool stevenen, stooten gewoonlijk op deze ijsstroomen op breedten, waar in den winter geen ijs te vinden is en waar het ook in het voorjaar en den herfst minder voorkomt dan in den zomer. Deze afdrijvende ijsmassa vormt een bewegelijken gordel van 2 tot 6 breedte-graden, op welks naar de pool toegekeerde zijde de zee geenszins in steeds toenemende mate met ijs gevuld,

maar meer of minder daarvan vrij is. Schepen, die eens door dezen ijsgordel heen breken, vinden aan de andere zijde eene bevaarbare zee.

Op gelijke wijze zullen ook de schepen, welke door het drijfijz bij Spitsbergen dringen, eene vrije, hoogst waarschijnlijk tot aan de noordpool bevaarbare zee voor zich zien. Het is algemeen bekend, dat in sommige tijden van het jaar het noordelijke gedeelte van de Baffin-baai vrijer van ijs en beter te bevaren is dan het zuidelijk deel van Straat-Davis. Deze togten zijn uit den aard der zaak tot geringen omvang beperkt. In denzelfden tijd en met dezelfde middelen, welke voor de voorgeslagene expeditie met sleden gevorderd worden, zouden stoomschepen waarschijnlijk de noordpool en ook de zuidpool kunnen bereiken.

Het was om al deze redenen, dat dr. PETERMANN met allen ijver er op aandrong, dat Engeland tot eene nieuwe noordpool-expeditie langs Spitsbergen mogt besluiten, omdat het daartoe de grootste ervaring en de beste hulpmiddelen bezit.

Op de noordpool was nu eenmaal de aandacht van het Londensche aardrijkskundig genootschap gevestigd. Maar welken weg derwaarts in te slaan? Dien door kapitein OSBORN het eerst voorgeslagen, of dien door dr. PETERMANN aangewezen? Tot eere van het Londensch genootschap moet gezegd worden, dat het den voorslag van den vreemdeling niet ter zijde legde, maar liet drukken en tot een onderwerp van onpartijdige overweging maakte. Vele uitstekende Engelsche zeeofficieren gaven rond en openlijk te kennen, dat zij met dr. PETERMANN's inzichten ten volle overeenstemden. Hierdoor aangemoedigd, rigtte hij reeds den 3 Maart 1865 een tweede schrijven aan den president van het genootschap, sir RODERICK MURCHISON, waarin hij zijne denkbeelden nader toelichtte. Wij kunnen niet nalaten ook de belangrijkste punten van deze memorie, die PETERMANN in zijne *Mittheilungen* IV, bl. 137 enz. heeft opgenomen, aan de lezers van dit tijdschrift mede te deelen.

Twee zaken vooral zijn het, die hij daarin tracht te betoogen: *vooreerst*, dat zelfs op de hoogste breedten en waar ijsmassa's in den vorm van drijfijz, pakijs en ijsbergen hare grootste ontwikkeling en uitbreiding bereiken, slechts een betrekkelijk klein gedeelte van de zee met ijs bedekt wordt en daarentegen verreweg het grootste gedeelte daarvan bevrijd en dus volkomen bevaarbaar is; en *ten tweede*, dat zelfs de grootste ijsmassa's zooals zij in de noordpoolzee voorkomen, voor eene wel toegeruste expeditie in eene eenigzins uitgebreide zee, als die van Spitsbergen, geen onoverkomelijke hindernis heeten mag.

Het is vooral de in de zuidpoolzee opgedane ervaring, waaruit hij dit besluit opmaakt. Het ijs der zuidpoolzee toch heeft veel grootere afmetingen en drijft tot veel lager breedten af dan dat in het noorden. Het bereikt in den Atlantischen, Indischen en Grooten oceaan eene breedte, die gelijk staat met die der Duitsche noordzeekusten, op vele plaatsen 40° tot 35° zuiderbreedte; ja bij de Kaap de Goede Hoop zijn zelfs op $35^{\circ} 40'$ ijsbergen waargenomen. In de noordpoolstreken drijft het ijs slechts op ééne plaats tot zoo lage breedte af, namelijk aan het westelijk gedeelte van den Atlantischen Oceaan. Op de tegenovergestelde zijde van de Atlantische noordpoolzee, naar Spitsbergen en Nowaja Zemlja, derhalve in de rigting, die voor eene noordpoolreis de geschiktste is, heeft nog nooit een stukje poolijs de Noordkaap op 70° noorderbreedte bereikt.

En het zijn voorwaar geene kleine ijsbrokken, die van de zuidpool afdrijven. Kapitein HOPKINS ontmoette in Augustus 1840 tusschen Tristan da Cunha en Kaap de Goede Hoop op 39° zuiderbreedte eene groote vloot van ijsbergen, waarvan sommige 100 voet hoog waren. Kapitein SMITH zeilde in November 1839 in den Indischen Oceaan tusschen Kaap de Goede Hoop en Australië langs eene rij van meer dan 22 van boven volkomen effene ijsbergen, van welke een ééne zeemijl lang en 180 tot 240 voet hoog, een andere zelfs 300 tot 400 voet hoog was. De meer zamengedrongene massa van pakijs treft men in de zuidpoolwateren gewoonlijk tusschen 60° en 65° zuiderbreedte aan.

De zuidpooltogten van COOK, BELLINGHAUSEN, BALLENGY, WILKES en ROSS hebben echter het bewijs gegeven, dat deze reusachtige massas gedurig in beweging zijn, van plaats wisselen, vaneen splijten en zich verstrooijen, zoodat wel toegeruste vaartuigen zeer wel door deze ontzaggelijke ijsmassas kunnen heen boren en dan aan de naar de pool toegekeerde zijde van dezen ijsgordel eene vrije en opene zee vinden. Zoo drong sir JAMES ROSS op twee plaatsen zuidwaarts door, waar al zijne voorgangers een ijsmuur hadden gevonden, die allen verderen voortgang naar hun inzien onmogelijk maakte. De eerste maal, den 1 Januarij 1841, trof hij dien ijsgordel aan onder $66^{\circ} 32'$ zuiderbreedte en $169^{\circ} 45'$ oosterlengte. Hij besloot den 5 Januarij onbevreesd in dien ijsgordel door te dringen. Nadat de buitenste rand doorbroken was, vond hij het ijs veel ligter en minder samenhangend, dan het zich uit de verte had laten aanzien. Bij helderen hemel vervolgde hij zijn weg door het ijs, terwijl hij de openste kanalen

uitkoos en de ijsbarrières, waar zij zich voordeden, doorbrak. Den 8sten opende zich bij volkomen windstilte het ijs in alle rigtingen en den volgenden dag bevond hij zich met zijn schip weder in eene geheel opene zee. De breedte van het pakij's, hetwelk hij in vier dagen doorboord had, bedroeg ongeveer 130 zeemijlen.

De tweede maal boorde hij door dezen pakijsgordel op $61^{\circ} 45'$ zuiderbreedte en $146^{\circ} 30'$ westerlengte. Hij had daartoe niet minder dan 46 dagen noodig, van 18 December 1841 tot 2 Februarij 1842. Deze enorme ijsmassa nam 6 graden breedte in en daar hij ze in schuinsche rigting doorsneed, bedroeg hare uitgebreidheid ten minste 500 zeemijlen. Wanneer nu sir JAMES ROSS voor 25 jaren met onhandige zeilschepen door geweldige ijsgordels heen en aan gene zijde nog 700 zeemijlen doordrong, dan moet de bereiking van de noordpool van Spitsbergen uit met eene schroefstoomboot heden ten dage een zeer gemakkelijke en uitvoerbare zaak zijn.

„Eene nieuwe expeditie over Spitsbergen naar de noordpool”, zoo besluit PETERMANN zijne memorie, „moest reeds in het begin van Maart afvaren, voordat de drijfijsmassas van de Siberische kusten de zee van Spitsbergen vervullen. Zij zoude dan onder gunstige omstandigheden in eens door tot aan de noordpool kunnen varen, misschien in 3 of 4 weken, en dat belangrijke punt juist dan bereiken, wanneer de zon weder verschijnt en de noordpool-zomer aanvangt. Binnen de zes zomermaanden kon de geheele westelijke of Amerikaansche grens der noordpoolzee van de noordelijkste bekende spits van Oost-Groenland tot aan de Behring-sstraat onderzocht worden; want de Aziatische kust is door Russische expedities reeds tamelijk goed bekend. In September of October kon een der schepen, met bericht over de verrigtingen en ontdekkingen van den zomer naar huis gezonden worden, terwijl het andere op eene zoo nabij mogelijk aan de pool gelegen plaats den winter doorbragt om wetenschappelijke waarnemingen te doen en daardoor tot de eigenlijke kern van ons geheel meteorologisch en physikalisch systeem van het noordelijk halfond te geraken. Het eerste schip zoude dan in het voorjaar terugkeeren en het andere ondersteunen, hetzij om naar huis terug te keeren of de noordpool-onderzoekingen voort te zetten. Intusschen zoude eene wel toegeruste expeditie reeds in 6 zomermaanden door nasporingen veel kunnen opleveren en even zooveel door wetenschappelijke waarnemingen gedurende den winter.”

„Zulk eene expeditie zoude aan minder gevaren blootgesteld zijn, dan eenige andere, die tot hiertoe in de noord- of zuidpool-streken werd onder-

nomen; want zij zou in de havens van Spitsbergen onder 80° noorderbreedte eene vaste basis hebben voor bestendige verbinding met Engeland. Daarheen kan men het geheele jaar door van de Theems uit in 14 dagen komen en de noordpool is van die haven onder 80° noorderbreedte voor een schroefstoomboot slechts een paar dagen verwijderd."

Het kon wel niet anders, of in de zittingen van het aardrijkskundig genootschap moest eene zeer levendige discussie ontstaan over de vraag, welke de beste en zekerste weg naar de noordpool was, die door OSBORN of die door PETERMANN aangewezen? De beroemdste mannen van het vak, velen, die vroegere noordpooltogten hadden mede gemaakt of bestuurd, namen daaraan ijverig deel en bragten niet weinig bij om de betwiste zaak van beide zijden in het licht te stellen.

Admiraal sir EDWARD BELCHER, admiraal OMMANEY, admiraal FITZ-ROY en kapitein RICHARDS verdedigden den door PETERMANN voorgeslagen weg. Admiraal sir G. BACK en admiraal COLINSON spraken er tegen. Kapitein MAURY sloeg voor met twee expeditien de beide voorgeslagen wegen te beproeven.

Wij kunnen niet nalaten van enkele gewigtige punten, die in deze discussie ter sprake kwamen, melding te maken.

Kapitein MAURY bleef nog vasthouden aan eene onoverkomelijke ijsbarrière in de zee van Spitsbergen en meende in 't algemeen, dat de noordpoolgewesten niet vergelijkbaar zijn met die der zuidpool; omdat in de laatste een vochtig, in de eerste een droog klimaat zoude heerschen. Doch dit komt in het geheel niet overeen met de ervaring van sir E. PARRY, die verklaart nooit te voren in de poolstreken zoo veel regen gehad te hebben, als juist ten noorden van Spitsbergen, waar de regen zonder verpoozing 24 uren aanhield en soms zeer hevig en met groote droppels neerviel.

Kapitein RICHARDS wees op de weinige resultaten, die eene sledevaart naar de pool, indien zij al mogt slagen, zou aanbrengen. Met sleden kan men hoogstens 6 of 7 zeemijlen daags afleggen en bekomt weinig te zien, terwijl men met schepen in elke rigting 100 zeemijlen kan vooruit komen en een groot aantal onderzoekers en alle mogelijke hulpmiddelen kan mede nemen.

De president sir RODERICK MURCHISON maakte ook nog op de omstandigheid opmerkzaam, dat het ijs ten noorden van Spitsbergen slechts uit zoutwaterijs en niet uit gletscherijs bestaat en het derhalve niet aan het een of ander poolland, onder de pool gelegen, zijn ontstaan te danken kan hebben.

Kapitein INGLEFIELD, die zeker den best geslaagden togt naar Smith-Sund volbragt heeft, gaf de voorkeur aan den weg over Spitsbergen, omdat dit eiland ten allen tijde bereikt kon worden, terwijl het bereiken van Smith-Sund reeds van gunstige omstandigheden afhangt en lang niet ten allen tijde uitvoerbaar is. Vele andere mannen van naam, veteranen in het vak, spraken in denzelfden geest.

De zaak in kwestie is, voor zoo ver ons bekend is, nog niet beslist geworden; maar wij meenen uit het verslag der discussiën, in de verschillende zittingen van het Londensch aardrijkskundig genootschap gevoerd, met grond te kunnen opmaken, dat de meerderheid zich meer en meer naar de zijde van PETERMANN's voorslag neigt. Het lijdt mijns inziens geen twijfel, of weldra zal er uit Engeland eene nieuwe uitrusting uitgezonden om door de zee van Spitsbergen heen de noordpool te bereiken.

Maar, denkt welligt menigeen, is het bereiken van de noordpool wel eene zaak, die zoo veel inspanning en opoffering waardig is? Wat nut doet het, indien misschien in een volgend jaar aan de wereld verkondigd kan worden, dat een koene zeevaarder er in geslaagd is het noordelijkste punt van onzen aardbol over te stroomen?

Het is waar, aan het bereiken van de noordpool op zich zelve, als een soort van bravoure, kan ons evenmin gelegen zijn als aan de bestijging van de Jungfrau of de Monte Rosa; maar men vergete niet, dat de navorsching van het noordpool-gebied met de belangrijkste vragen betreffende de kennis van onzen aardbol in de naauwste betrekking staat.

Hier komt in de eerste plaats in aanmerking de nadere bepaling van de omtrekken, die de grenzen tusschen zee en land op onze planeet uitmaken. Dit behoort zeker tot den eersten grondslag der aardkunde en elk nieuw ontdekt eiland of naauwkeurig opgenomene kust geeft daartoe eene belangrijke bijdrage. Misschien is ééne ontdekkingsreis naar de noordpool genoegzaam om de hoofdomtrekken der noordpoolgewesten aan te geven. De physische geographie der noordpoolzee zou door zulk eene expeditie aanmerkelijke aanwinst erlangen.

Ook voor de geologie dier oorden is nog veel te doen. Het weinige, dat men weet van de geologische formatiën aldaar, van de steenkolen-lagen op Spitsbergen en de beenderen-lagen aan de Siberische kusten met wel bewaarde ligchamen van antdiluviaansche reuzendieren, doet ons met verlangen uitzien naar meerder licht.

De kennis van de meteorologische en magnetische verhoudingen van het

noordelijk halfmond is insgelijks nog zeer gebrekkig. Waarnemingen, zoo nabij mogelijk de pool gedaan, zouden zeker onze isotherm-kaarten merklijk wijzigen en onze kennis van het aardmagnetismus aanzienlijk uitbreiden.

Maar ook voor de verschillende takken der organische natuurkennis bieden de noordpool-streken een rijk en vruchtbaar veld van onderzoek aan. Het planten- en dierenleven bestaat toch tot op de hoogste breedten, die men tot hertoe bereikt heeft. Ook met opzigt tot de geschiedenis des menschdoms biedt het hooge noorden belangrijke gezigtspunten aan en de kennis van de noordelijkste bewoners onzer aarde kan tot analogiën leiden met voorgeslachten, wier bestaan wij thans uit den paalbouw in de Zwitsersche meren eenigzins hebben leeren kennen.

Ja, ons geheel physisch-geographisch stelsel, de zamenhang en wisselwerking, die tusschen de aequatoriale en polaire gordels bestaan, vooral met opzigt tot de magtige tegen elkander inwerkende oceanische stroomingen, kunnen onmogelijk hunne volle verklaring vinden, zoo lang de poolstreken nog de *terra incognita* onzer aardkennis zijn.

Maar bovendien heeft ook de poolzee voor de industrie der Europeesche volken een onmiskkenbaar belang. „De walvischvangst”, zegt GLOGER, is ongetwijfeld de voornaamste tak der koopvaardij. Want wat doet de walvischvanger? Hij vischt in den letterlijken zin des woords geld uit de zee, geld, dat daar in den vorm van reusachtige dieren, van hun vet en been heen drijft.” Op deze wijze vischte SCORESBY, de vader, met een enkel schip 150,000 pond sterling uit de zee op. Er was een tijd, dat honderden schepen naar de noordpoolzee op de walvischvangst uitgingen, zoodat de haven van Smeerenberg op Spitsbergen in belangrijkheid met die van Batavia wedijverde. Thans heeft de vangst aan deze zijde van Spitsbergen bijna geheel opgehouden. Men kan daaruit echter niet besluiten, dat aan gene zijde van Spitsbergen even weinig walvisschen voorkomen. Het is waarschijnlijk, dat deze dieren zich meer en meer naar hogere breedten hebben terug getrokken, zooals dit ook aan de andere zijde der pool aan de Behringstraat het geval geweest is.

Behalve de walvischvangst, robbenslagerij en walrusjagt bevinden zich in de noordpool-gewesten de rijkste lagen van fossiel elpenbeen. In noordelijk Siberie, aan geheel de IJzseekust en op de eilanden, wordt eene verbazende massa overblijfsels van mammoths en andere reuzendieren uit de voorwereld gevonden. Vele plaatsen schijnen geheel uit beenderen en elpenbeen te bestaan. Sedert eeuwen is dit fossiel elpenbeen een belangrijke

handelstak. Volgens MIDDENDORFF bedraagt de jaarlijksche uitvoer uit die streken 40,000 pond. De voorraad is echter niet verminderd. Een enkele elpenbeenzoeker moet op de Nieuw-Siberische eilanden in één jaar 20,000 pond verzameld hebben. Eene expeditie in die streken kan nog onaangeroerde elpenbeen-kusten en eilanden ontdekken. Men moet toch wel aannemen, dat er zulke bestaan, daar men waargenomen heeft, dat het strand op zekere punten van de Siberische kusten na hevige stormen weder met nieuwe beenderen en elpenbeen bedekt werd, die door de zeegolven uit het noorden waren aangespoeld.

De industrie heeft zeker nog niet alle schatten der natuur tot hare dienst aangewend. Wie zal dan zeggen, welke resultaten eene meer volledige kennis van het noorden voor handel en industrie in de toekomst zal aanbrengen?
